

Міністерство освіти і науки України

Львівський національний університет імені Івана Франка

Факультет педагогічної освіти

Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

ЛИТВИН МАРІЯ ЯРОСЛАВІВНА

ИНТЕЛЕКТУАЛЬНА ГРА ЯК МЕТОД НАВЧАННЯ УЧНІВ

ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В КОНТЕКСТІ НОВОЇ

УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Магістерська робота

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 011 «Освітні, педагогічні науки»

Науковий керівник:

Доцент кафедри загальної педагогіки та

педагогіки вищої школи

Кандидат педагогічних наук

Лещак Т. В.

Львів-2020

ЗМІСТ

АНОТАЦІЯ	3
ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1 ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ГРА В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ	11
1.1 Поняття інтелекту й особливості його розвитку в процесі гри	11
1.2. Історія виникнення та розвитку інтелектуальних ігор.....	18
1.3. Класифікація і правила проведення дидактичних інтелектуальних ігор.....	24
РОЗДІЛ 2 ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ІГОР В ОСВІТНЮ ПРОГРАМУ НУШ	41
2.1. Особливості інтелектуального розвитку учнів початкових класів	41
2.2. Концепція Нової української школи	48
2.3. Досвід використання інтелектуальних ігор у навчально-виховному процесі початкової школи	58
РОЗДІЛ 3 ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ІГОР В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ ..	65
3.1. Авторські методики проведення інтелектуальних ігор в Новій українській школі	65
3.2. Авторський досвід використання інтелектуальних ігор на уроках української мови, математики та предмету «Я досліджую світ»	68
3.3. Методика якісного дослідження результатів ігрової діяльності	86
3.4. Огляд результатів ігрової діяльності	88
ВИСНОВКИ	92
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	96
ДОДАТКИ	105

АНОТАЦІЯ

Литвин Марія Ярославівна

Тема: Інтелектуальна гра як метод навчання учнів початкової школи в контексті Нової української школи.

На здобуття освітнього рівня, Магістр

Спеціальність 011, «Освітні, педагогічні науки»

Факультет педагогічної освіти, Львів 2020 рік

Наукова праця на тему «Інтелектуальна гра як метод навчання учнів початкової школи в контексті Нової української школи» зібрала у собі наукові, теоретичні відомості та практичні застосування інтелектуальної гри в навчально-виховному процесі початкової школи.

У цій роботі представлено розроблені і запропоновані методи проведення інтелектуальних ігор, покликані підвищити ефективність навчання і розумового виховання у Новій українській школі, що і є практичним значенням нашого наукового дослідження.

Зокрема, новизною праці виступає дослідження практичного досвіду використання інтелектуальних ігор у початковій школі; запропоновано власні методичні рекомендації щодо використання інтелектуальних ігор у навчально-виховному процесі.

Об'єктом наукового дослідження є навчальний процес у Новій українській школі.

Предметом є ігрова діяльність як дидактичний метод у навчальному процесі Нової української школи.

Метою є дослідження використання інтелектуальних ігор як методу навчання в контексті Нової української школи.

Структурно робота складається з трьох розділів, які поділені на дев'ять підрозділів.

Результатом наукового дослідження є: представлення властивостей інтелекту учнів початкових класів; аналіз історичного досвіду виникнення

інтелектуальних ігор; зібрана база найбільш використовуваних інтелектуальних ігор; опис головних змін в системі початкової освіти із впровадженням концепції Нової української школи; представлення впливу та користі ігрової діяльності на розвиток інтелекту учнів; перевірка на практиці та представлення результатів використання авторських інтелектуальних ігор на уроках української мови, математики та «Я досліджую світ»; проведення якісного дослідження результатів використання авторських інтелектуальних ігор у НУШ.

Ця робота викладена на 111 аркушах. В додатках присутні малюнки із загальною кількістю 52. Список використаної літератури становить 79 пунктів.

Ключові слова:

Інтелект, гра, інтелектуальна гра, метод навчання, інтелектуальні здібності, розвиток, Нова українська школа, початкова освіта, учні, педагогіка, педагог.

Annotation

Lytvyn Maria Yaroslavivna

Topic: Intellectual game as a method of teaching students in primary school in the context of the New Ukrainian school.

To obtain an educational level, Master

Specialty 011, "Educational, pedagogical sciences"

Faculty of Pedagogical Education, Lviv 2020

Scientific research on topic "Intellectual game as a method of teaching students in primary school in the context of the New Ukrainian school" has gathered scientific, theoretical, information and practical applications of intellectual game in the educational process of primary school.

This research presents the developed and proposed methods of conducting intellectual games designed to increase the effectiveness of teaching and mental education in the New Ukrainian school, which is the practical significance of our research.

In particular, the novelty of the work is the study of practical experience in use of intellectual games in primary school, proposed new guidelines for the use of intellectual games in the educational process.

The object of scientific research is the educational process in the New Ukrainian School.

The subject is actable activity as a didactic method in the educational process of the New Ukrainian school.

The aim of research is to explore the use of intellectual games as a method of teaching in context of the New Ukrainian School.

Structurally, the work consists of three sections, which are divided into nine sections

The result of scientific research are: presentation of the features of the intellect of students in primary school; analysis of the historical experience of appearance of intellectual games; collected a database of the most used intellectual games;

description of the main changes in the system of primary education with the introduction of the concept of the New Ukrainian School; presentation of the impact and benefits of play activities on the development of students' intelligence; testing in practice and presenting the results of the use of author's intellectual games in Ukrainian language, mathematics and "I explore the world" lessons; conducting a qualitative study of the results of the use of author's intellectual games in NUS.

This research is presented on 111 sheets of paper. The additions contain figures and with the total amount 52. The list of used literature is 79 items.

Keywords:

Intelligence, game, intellectual game, teaching method, intellectual abilities, development, New Ukrainian school, primary education, students, pedagogy, teacher.

ВСТУП

У сучасному світі, як і десять, двадцять чи п'ятдесят років тому перед педагогами постає запитання: «Як навчати дітей ефективно?» Це запитання часто звучить в середовищі освітян, і це не є дивно, оскільки розвиток технологій іде вперед і вимагає від майбутніх поколінь обізнаності та високої ерудиції. Для досягнення цієї мети дослідники та педагоги-методисти розробили важливі зміни, які стали фундаментом і концепцією Нової української школи.

Державний стандарт початкової освіти визначає в якості мети «всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості та допитливості» [29]. Таким чином перед педагогами постає виклик пошуку форм та методів ефективного навчання та розвитку інтелектуальної сфери сучасних здобувачів освіти.

Опираючись на педагогічний досвід, можна відзначити, що з давніх часів одним з дієвих методів інтелектуального розвитку дітей виступала гра. З розвитком цивілізації ігри стають дедалі складнішими та охоплюють дедалі ширші сфери життя людини й суспільства. Грою ми можемо назвати діяльність людини, яка несе навчальний та розважальний характер. Вона одночасно навчає, виховує та розвиває. У грі людина відтворює своє повсякденне життя.

Як зазначав відомий педагог О.С. Газман, гра завжди є одночасно наче у двох вимірах – у теперішньому часі й у майбутньому. «З одного боку, вона дарує миттєву радість, служить задоволенню реальних потреб дитини, з іншого – завжди скерована в майбутнє, оскільки в ній або моделюються якісь життєві ситуації, або ж закріплюються властивості, якості, стани, уміння, навички, здібності, що необхідні особистості дитини для виконання нею соціальних, професійних, творчих функцій, а також фізичного загартовування організму, який розвивається» [73].